

Ecologische quickscan kruidenrijk grasland Ruwinkelseweg te Scherpenzeel

Oktober 2023
Maasarend, Praktisch in ecologie
In opdracht van:
Mevrouw M.M. Daniels

Ecologische quickscan kruidenrijk grasland Ruwinkelseweg te Scherpenzeel

Opdrachtgever:

Mevrouw M.M. Daniels
De Heest 2A
7241 PN Lochem
Contactpersoon:
Mevrouw M.M. Daniels

Opdrachtnemer:

Maasarend, Praktisch in ecologie
Achthoven 34
4128 LW Lexmond
06-38193232
iris@maasarend.nl
www.maasarend.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 2023-108-2
Datum: 3 oktober 2023
Laatste aanvulling ontwerp: 23 april 2024

Auteur:

Iris van der Arend BSc

Kwaliteitscontrole:

Dennis Maas BSc

Inhoud

1.	Inleiding, doel en werkwijze onderzoek	3
2.	Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen	4
3.	Wetgeving	11
4.	Resultaten onderzoek	13
5.	Eindconclusie	21
	Literatuur	23
	Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017	24
	Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017	25
	Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017	26

1. Inleiding, doel en werkwijze onderzoek

Initiatiefnemer mevrouw M.M. Daniels is voornemens om voor het perceel, achter de Ruwinkelseweg 5, een wijziging in het bestemmingsplan aan te vragen. Op dit moment hebben de betreffende percelen de bestemming: Agrarisch met waarden en landgoed. De bestemmingswijziging wordt aangevraagd voor de functie: Bos en natuur met natuurhuisjes.

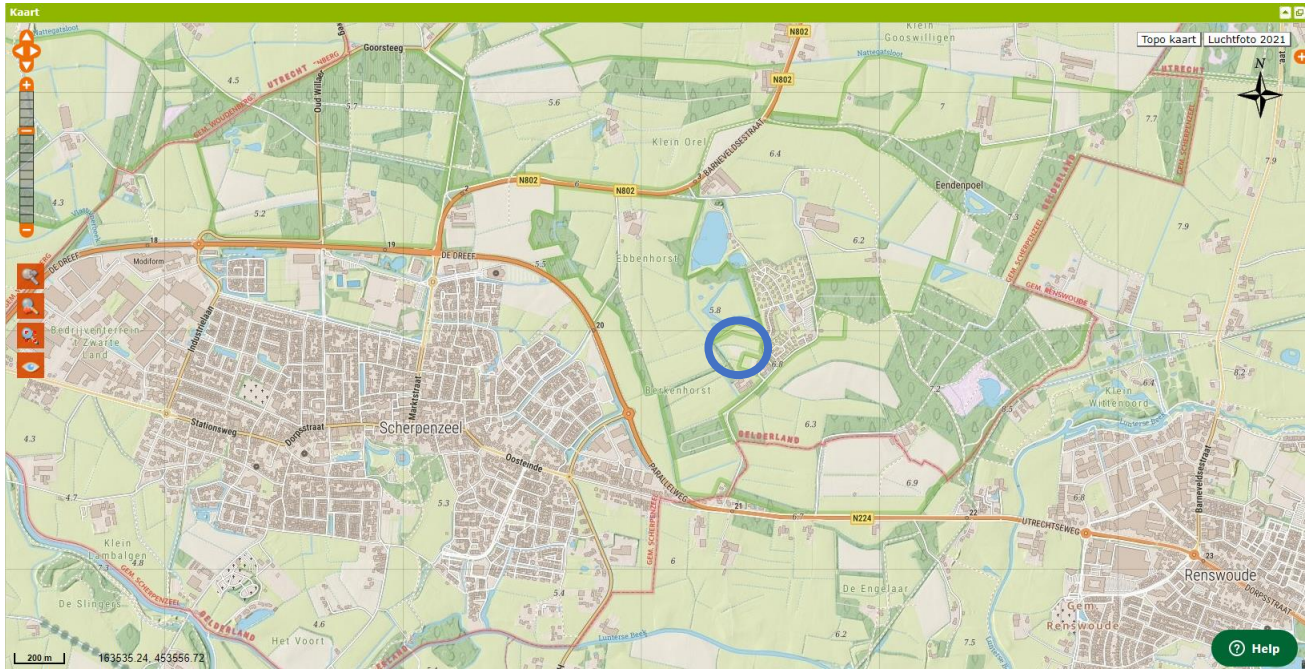
Mevrouw M.M. Daniels heeft aan Maasarend, Praktisch in ecologie gevraagd om een ecologische quickscan uit te voeren. Het doel van een ecologische quickscan is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde gebieden, beschermde soorten flora en fauna en beschermde houtopstanden. Tevens dient dit onderzoek om te toetsen of er bij de ingreep kans is op overtreding van de Wet natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017).

Maasarend heeft eerst een bureaustudie uitgevoerd naar mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten binnen het projectgebied en de directe omgeving. Vervolgens heeft er op 15 augustus 2023 een veldonderzoek plaatsgevonden, waarbij de projectlocatie is onderzocht op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna of de aanwezigheid van geschikt habitat voor beschermde soorten. Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog van Maasarend en een veldmedewerker in opleiding.

2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen

Het projectgebied bevindt zich aan de noordoostelijke kant van de gemeente Scherpenzeel (Figuur 1). De gemeente Scherpenzeel maakt deel uit van de provincie Gelderland. Het betreft de percelen C 1149 en C 1114, welke bereikbaar zijn via een toegang naast Ruwinkelseweg 5.

Figuur 1 Projectlocatie in het buitengebied van de gemeente Scherpenzeel (Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal, 2023)

Op dit moment bestaat het projectgebied uit kruidenrijk grasland (Figuur 2), met struweel aan enkele zijden (Figuur 3), op enkele plekken een boomsingel (Figuur 4), een greppel (Figuur 5) en een sloot (Figuur 6). Het kruidenrijke grasland wordt momenteel gebruikt voor weidegang van pinken.

Figuur 2 Kruidenrijk grasland

Figuur 3 Struweel

Figuur 4 Boomsingels

Figuur 5 Greppel

Figuur 6 Sloot

De initiatiefnemer is voornemens om vijf natuurhuisjes te plaatsen op de percelen C 1149 en C 1114 en de aanwezige natuur te versterken. In onderstaande tekening, aangeleverd door M.M. Daniels, staat het nieuwe plan weergegeven (Figuur 7).

Hierbij wordt er naast de vakantiewoningen bos aangeplant, een struweelrand aangelegd, de elzensingel blijft behouden, er komt een solitaire boom en er wordt een poel gerealiseerd.

Figuur 7 Nieuwe ontwerp projectgebied 23 april 2024

3. Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht (Rijksoverheid, 2017).

Om niet in overtreding te komen van de Wet natuurbescherming dient voorafgaand aan werkzaamheden in de openbare ruimte, een ecologische quickscan uitgevoerd te worden. In deze quickscan wordt in beeld gebracht of er (mogelijk) beschermde natuurgebieden of beschermde flora en fauna aanwezig is in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland met betrekking tot gebiedsbescherming en vaatplanten, vleermuizen, overige zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën, insecten en vissen met betrekking tot soortbescherming.

De Wet natuurbescherming kent, met betrekking tot soortbescherming, drie verschillende beschermingsregimes met elk hun eigen verbodsbepalingen. Dit betreft de beschermingsregimes:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb);
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 3.5 Wnb);
3. Beschermingsregime andere soorten (§ 3.10 Wnb).

De belangrijkste artikelen met verbodsbepalingen vanuit deze beschermingsregimes in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen zijn artikel 3.1, artikel 3.5 en artikel 3.10 (bijlagen 2 t/m 4).

Per provincie wordt voor enkele algemeen voorkomende soorten vrijstelling verleend voor de verboden in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming 2017 in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de provincie Gelderland geldt dat er voor de soorten in Tabel 1 vrijstelling wordt verleend van wettelijk verboden handelingen ten aanzien van beschermde soorten, zoals het vangen van exemplaren en het vernielen of beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen.

Amfibieën	Zoogdieren
Bruine kikker	Aardmuis
Gewone pad	Bosmuis
Kleine watersalamander	Dwergmuis
Meerkikker	Dwergspitsmuis
Middelste groene kikker (Bastaardkikker)	Egel
	Gewone bosspitsmuis
	Haas
	Huisspitsmuis
	Konijn
	Ondergrondse woelmuis
	Ree
	Rosse woelmuis
	Tweekleurige bosspitsmuis
	Veldmuis
	Vos
	Woelrat

Tabel 1 Lijst van vrijgestelde soorten Gelderland (Omgevingsverordening Gelderland, 2023)

Naast de bescherming van natuurgebieden en de bescherming van flora en fauna wordt vanuit de Wet Natuurbescherming aandacht besteed aan de bescherming van houtopstanden. Er kan sprake zijn van een meldplicht, herplantplicht of een kapverbod bij houtopstanden buiten de bebouwde kom groter dan 10 are of met meer dan 20 laanbomen.

4. Resultaten onderzoek

Voor aanvang van het veldbezoek heeft er een bureaustudie plaats gevonden naar het voorkomen van beschermde natuurgebieden en/of beschermde flora en fauna in het projectgebied, daarvoor zijn de bronnen Waarneming.nl en het uitvoerportaal van de Nationale Databank Flora en Fauna geraadpleegd. Tijdens het veldbezoek zijn de gegevens van de bureaustudie aangevuld met inzichten vanuit veldervaring. Vervolgens is er gekeken of voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op deze soorten. In Tabel 2 zijn de resultaten van de bureaustudie opgenomen.

Soort	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Niet aanwezig	Invloed	Mogelijk invloed	Geen invloed
Gebieden		X			X	
Vaatplanten			X			X
Vleermuizen		X			X	
Overige zoogdieren		X			X	
Vogels		X			X	
Reptielen en amfibieën		X			X	
Insecten			X			X
Vissen			X			X
Hout-opstanden			X			X

Tabel 2 Resultaten bureaustudie.

Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek volgen hierna de conclusies voor eventueel te nemen vervolgacties, waaronder nader onderzoek. Deze worden eerst per soortgroep behandeld aan de hand van waarnemingen uit zowel de bureaustudie als het veldbezoek. Vervolgens worden de uitkomsten samengevat in een tabel.

Gebiedsbescherming

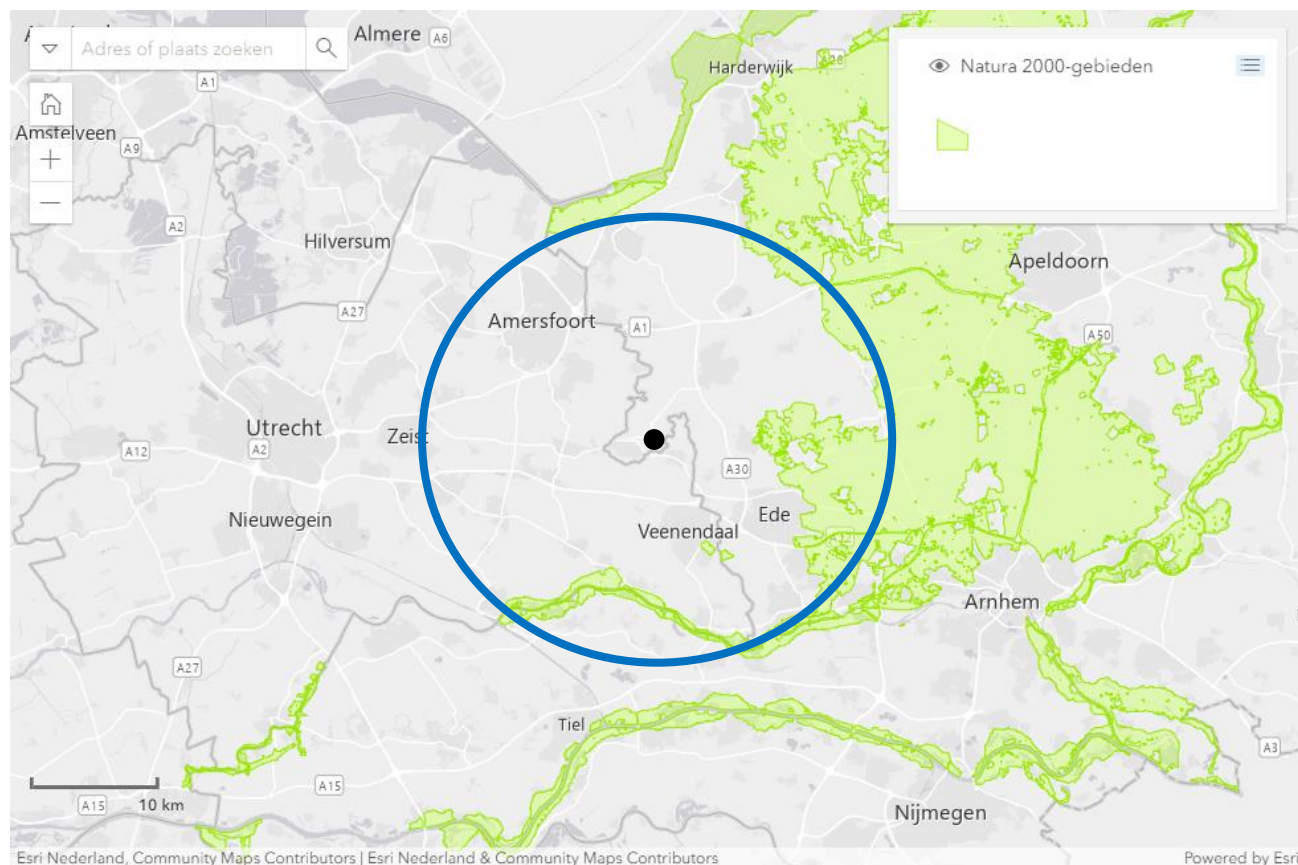
Het projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied betreft het gebied Veluwe op ruim 10 kilometer afstand (Figuur 8). Binnen Natura 2000 gebied Veluwe kampt men met een stikstofoverschot.

Overige Natura 2000 gebieden binnen 25 kilometer van het projectgebied zijn: Binnenveld, Rijntakken, Arkemheen, Oostelijke Vechtplassen, Lingegebied & Diefdijk-Zuid, Veluwerandmeren en Eemmeer & Gooimeer Zuidoever.

Het is niet toegestaan om activiteiten te verrichten die negatieve effecten veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen binnen Natura 2000 gebieden. Met de in 2023 geactualiseerde rekentool van Aerius is te berekenen of een project zorgt voor stikstofdepositie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2023). Indien de depositie van stikstof op een stikstofgevoelig habitatype binnen een nabijgelegen natuurgebied boven 0,00 mol/ha/jaar is dan is het project vergunningsplichtig.

Gezien de aard van de werkzaamheden is stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen te verwachten. Er is een Aerius berekening nodig, voor de werkzaamheden in het projectgebied.

Figuur 8 Natura 2000 gebieden nabij de gemeente Scherpenzeel (Natura 2000 Gelderland, 2022)

Het projectgebied grenst direct aan een Gelders Natuurnetwerkgebied (Figuur 9). Dit deel direct naast het projectgebied is in GNN bekend onder gebiedsnummer 73.

"73. Scherpenzeel

KERNKWALITEITEN: natuur en landschap

- Samenhang in bosjes, natuur, landschapselementen, schraallandjes, beken; dekzandlandschap of kampenlandschap
- Verbindingen langs de Moorsterbeek (De Glind) en de Lunterse Beek voor o.a. das, amfibieën en reptielen, vissen
- Leefgebied das
- Cultuurhistorische waarden van o.m. landgoedjes, oude ontginningen en boerderijen
- Plaatselijk natte elementen en kwel
- Cultuurhistorische waarden van o.m. landgoedjes, oude ontginningen en boerderijen
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- Plaatselijk nog rust, ruimte, duisternis

ONTWIKKELINGSDOELEN:

Natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkeling landgoedbossen, beekbegeleidende bossen en natte heiden
- Ontwikkeling versteviging van de ecologische verbinding Moorsterbeek en de ecologische verbinding Lunterse Beek: singels, graslanden, plas-drasbermen en moeraszones, aansluitend op het omringende landschap
- Vermindering barrièrewerking N802
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen (o.a. landgoedelementen) en beheersvormen
- Ontwikkeling van het kleinschalig landschap van de Gelderse Vallei; houtsingels, beken en (schrale) graslanden

Natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

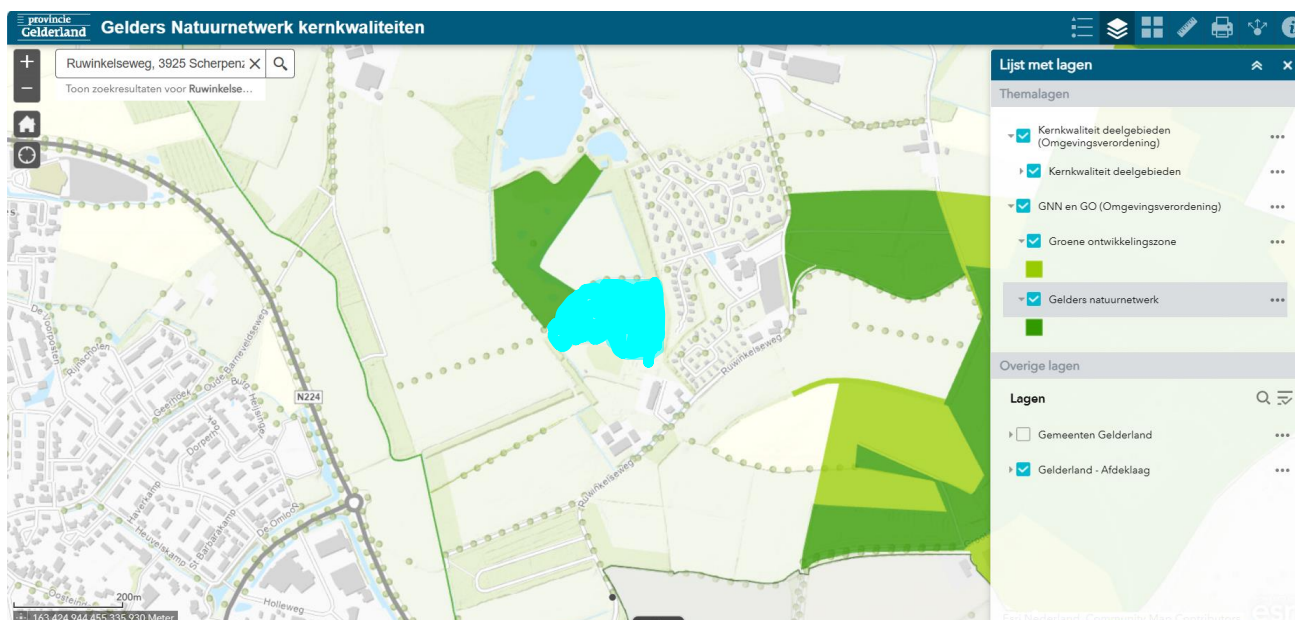
- Ontwikkeling versteviging van de ecologische verbinding Moorsterbeek en de ecologische verbinding Lunterse Beek: singels, graslanden, plas-drasbermen en moeraszones, aansluitend op het omringende landschap
- Vermindering barrièrewerking N802
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen (o.a. landgoedelementen) en beheersvormen
- Ontwikkeling van het kleinschalig landschap van de Gelderse Vallei; houtsingels, beken en (schrale) graslanden

Ecologische verbindingen met evz-model

- Evz Moorsterbeek: kamsalamander
- Evz Lunterse Beek: das, kamsalamander" (Provincie Gelderland, 2023).

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen GNN-gebieden zijn niet toegestaan, tenzij kan worden aangetoond dat er geen negatieve effecten optreden op de wezenlijke waarden van het Gelders Natuurnetwerk. Dit kan door middel van een zogeheten "Nee, tenzij" toets. Er vinden werkzaamheden plaats direct naast GNN-gebiedsdelen, nader onderzoek voor dit projectgebied is noodzakelijk.

Figuur 9 Ligging van het projectgebied (blauw) ten opzichte van Gelders Natuurnetwerkgebieden (Natuurnetwerk Gelderland, 2023)

Vaatplanten

In en in de directe omgeving van het projectgebied zijn in de afgelopen 5 jaar geen beschermde vaatplanten aangetroffen, conform artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Wel zijn de Rode Lijstsoorten Stijve moerasweegbree met de status Bedreigd en Bolderik en Vlottende Bies met de status Kwetsbaar.

Tijdens het veldbezoek zijn enkel algemeen voorkomende, ruderaal en aangeplante soorten aangetroffen, waaronder: Straatgras, Engels raaigras, Grote weegbree, Engels raaigras, Kaal knopkruid, Hazelaar, Klimop, Gewone brandnetel, Aalbes, Sporkehout, Amerikaans krentenboompje, Gelderse roos, Mannetjes varen, Hondsdraf, Vogelmuur, Rode klaver, Paarse dovenetel, Zwarte nachtschade, Perzikkruid, Veerdelig tandzaad, Gele waterkers, Varkensgras, Gewoon biggenkruid, Gewone kamille, Klaverzuring, Eik spec., Zwarte els, Eenstijlige meidoorn.

Er zijn geen sporen van beschermde vaatplanten aangetroffen tijdens het veldbezoek.

Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde vaatplanten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vleermuizen

Vanuit de bureaustudie is het aannemelijk dat de volgende soorten gebruik maken van het projectgebied of de directe omgeving:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Rosse vleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;

In de afgelopen 5 jaar zijn deze soorten vastgesteld binnen 5 kilometer van het projectgebied. De meeste waarnemingen betreffen waarnemingen van Gewone dwergvleermuis.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat geen van de bomen in het projectgebied holtes, scheuren of losse bastplaten hebben, die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Het weiland maakt mogelijk onderdeel uit van foerageergebieden van diverse soorten vleermuizen, maar deze functie blijft behouden tijdens en na uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden.

De elzensingels en andere struwelen kunnen onderdeel uitmaken van vliegroutes van vleermuizen, maar ook deze blijven behouden.

Negatieve effecten op verblijfplaatsen, foerageergebieden of vliegroutes van vleermuizen zijn uit te sluiten.

Overige zoogdieren

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van Bunzing, Das en Eekhoorn mogelijk binnen het projectgebied of de directe omgeving.

In het veld is het ecologisch belang van de projectgebieden voor deze beschermde zoogdieren verder bepaald.

Direct binnen het projectgebied zijn geen bomen met nesten van Eekhoorn aangetroffen. Gezien de dichtheid van het struweel is het niet uit te sluiten dat er in bomen naast het projectgebied wel nesten van Eekhoorn aanwezig zijn. Deze bomen en het struweel blijven behouden tijdens en na realisatie van het plan. Ook de elzensingels blijven behouden. Daarnaast worden er meer bomen aangeplant, waardoor het leefgebied voor Eekhoorn alleen maar groter wordt na realisatie van het plan.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen Bunzing of Das waargenomen. Ook zijn er in het projectgebied geen nesten en/of burchten waargenomen. Wel zijn er verschillende loopgangen gevonden, die grenzen aan het struweel naast het projectgebied (Figuur 10). Hierdoor is niet uit te sluiten dat Bunzing of Das incidenteel gebruik maken van het projectgebied als foerageergebied. Het projectgebied zelf is te beperkt in omvang om een significant onderdeel uit te maken van het habitat van deze twee soorten zoogdieren. Na realisatie van het plan, gaat het projectgebied vooruit in kwaliteit voor zowel Bunzing als Das, doordat natuurwaarden verhoogd worden en hiermee meer groenstructuren aanwezig zijn om zich langs te verplaatsen of in te verschuilen.

Negatieve effecten op beschermde overige zoogdieren kunnen hiermee worden uitgesloten.

Figuur 10 Loopgang van mogelijk Bunzing of Das

Vogels

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten mogelijk. Dit betreft nesten van de soorten: Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil en Wespandief.

Tijdens het veldbezoek zijn er Roodborst, Merel en Winterkoning waargenomen in het projectgebied. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten of beschermde soorten waargenomen.

Negatieve effecten op beschermde vogels of jaarrond beschermde nesten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat er Kamsalamander, Poelkikker en Levendbarende hagedis, in de afgelopen 5 jaar, zijn vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het projectgebied. In de omgeving, direct aansluitend aan het projectgebied, bevindt zich een poel, die in verbinding staat met de sloot langs het projectgebied. De poel heeft volledige bezonning en een goed ontwikkelde oeverzone. Het aanwezige struweel, de houtsingels en de takkenrillen direct grenzend aan het projectgebied, maken dat het een ideaal habitat is voor deze reptielen en amfibieën. Het kruidenrijke grasland behoort ook tot het habitat van deze soorten. Hiermee voldoet het projectgebied, in ieder geval de randen daarvan, aan de habitateisen van Kamsalamander, Poelkikker en Levendbarende hagedis.

Tijdens de realisatie van het plan vinden er geen werkzaamheden plaats aan de randen van het projectgebied. Er wordt een afstand van ruim 10 meter aangehouden vanaf de randen. Hierdoor blijft het mogelijke habitat van reptielen en amfibieën gespaard.

Na de realisatie van het plan is er een extra poel en oever beschikbaar voor reptielen en amfibieën, waardoor de kwaliteit van het landschap in de toekomst zal toenemen voor deze soorten.

Negatieve effecten op reptielen en amfibieën is uit te sluiten.

Insecten

De afgelopen 5 jaar zijn er binnen het projectgebied geen beschermde insecten waargenomen, alleen de Rode Lijstsoort Heideblauwtje met de status Kwetsbaar.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen insecten waargenomen.

Voor Heideblauwtje missen de noodzakelijke waardplanten Gewone dophei, Struikhei en Muizenootje (Heideblauwtje, 2023)

Negatieve effecten op beschermde soorten insecten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vissen

De afgelopen 5 jaar zijn er geen beschermde vissoorten vastgesteld binnen de ruimere omgeving van het projectgebied.

Negatieve effecten op beschermde soorten vissen kunnen worden uitgesloten.

Houtopstanden

Er is geen sprake van beschermde houtopstanden, omdat er binnen het projectgebied geen bomen worden verwijderd.

5. Eindconclusie

In dit hoofdstuk wordt de eindconclusie getrokken naar aanleiding van de resultaten uit hoofdstuk 4.

Tabel 3 geeft een samenvattend overzicht of er aanvullend onderzoek noodzakelijk is voor de eerder genoemde soortgroepen. Vanuit deze ecologische quickscan komt naar voren dat er een aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar beschermde gebieden. Aan de hand van de resultaten van dit nog uit te voeren onderzoek is te bepalen of er compenserende en/of mitigerende maatregelen getroffen moeten worden of dat een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd dient te worden.

Soort	Aanvullend onderzoek	Periode/frequentie
Gebieden	• Aeriusscalculatie • Nee tenzij toets	• Voorafgaande aan de werkzaamheden
Vaatplanten	• Geen	• N.v.t.
Vleermuizen	• Geen	• N.v.t.
Overige zoogdieren	• Geen	• N.v.t.
Vogels	• Geen	• N.v.t.
Reptielen en amfibieën	• Geen	• N.v.t.
Insecten	• Geen	• N.v.t.
Vissen	• Geen	• N.v.t.
Houtopstanden	• Geen	• N.v.t.

Tabel 3 Benodigd aanvullend onderzoek.

Onderstaande maatregelen tijdens de werkzaamheden zijn altijd geldend:

- Vanuit de Zorgplicht is het een eis om voorzichtig te handelen met alle voorkomende flora en fauna;
- Indien, ondanks zorgvuldig handelen, er schade lijkt te ontstaan aan beschermde flora en fauna, wordt er direct contact opgenomen met een ter zake deskundige ecooloog;
- Om bodem bewonende dieren de mogelijkheid te geven een nieuw leefgebied te vinden, wordt er gefaseerd gewerkt bij de verwijdering van vegetatie, stobben en bodemmateriaal;
- Dieren krijgen de rust en kans om zich te verplaatsen, indien zij worden aangetroffen tijdens werkzaamheden;
- Werkzaamheden worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn om verstoring te voorkomen zoals: UV-vrije verlichting, beperkte hoogte lichtmasten, convergerende en naar beneden gerichte verlichting en geen sterk bundellicht;
- Vestiging van Rugstreeppad voorkomen door puinhopen te verwijderen, rijsporen en plasvorming te voorkomen. Daarnaast is het mogelijk een scherm in

te graven rondom het plangebied. Deze dient 10 cm te worden ingegraven en verder bovengronds een hoogte van 50 cm te hebben;

- Er wordt rekening gehouden met broedvogels en het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 augustus. Werkzaamheden worden gestart voor of na het broedseizoen. Ook buiten deze datumgrenzen dient men alert te zijn op de aanwezigheid van broedende vogels.

Literatuur

- Heideblauwtje*. (2023, augustus 3). Opgehaald van Vlinderstichting:
<https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/heideblauwtje>
- Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal*. (2023, augustus 3). Opgehaald van Nationale Databank Flora en Fauna: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>
- Natura 2000 Gelderland*. (2022, januari 31). Opgehaald van Natura2000.nl:
<https://www.natura2000.nl/gebieden/gelderland>
- Natuurnetwerk Gelderland*. (2023, augustus 3). Opgehaald van Natuurnetwerk Gelderland:
<https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?layers=1dc76667b8c7475ab5f1ee1eab3de231>
- Omgevingsverordening Gelderland*. (2023, augustus 3). Opgehaald van Gelderland.nl:
https://media.gelderland.nl/Omgevingsverordening_Gelderland_januari_2023_12310e266c.pdf?updated_at=2023-01-20T12:31:28.076Z
- Provincie Gelderland. (2023, augustus 14). 73. *Scherpenzeel*. Opgehaald van Gelders Natuurnetwerk Kernkwaliteiten: https://geodata.gelderland.nl/bestanden/Geo-teksten/Dataset/POVE_B_Kernkwal_deelgeb/html/kernkwaliteiten73.html
- Provincie Gelderland Natuurbeheerplan*. (2022, januari 31). Opgehaald van Gelderland.nl:
<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=abe3fe98fc2f488a9c89dc4fa212f72c>
- Ravon. (2023, augustus 3). *Poelkikker*. Opgehaald van Ravon:
<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/poelkikker>
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2019, december 10). *Aerius Calculator*. Opgeroepen op juni 4, 2021, van <https://calculator.aerius.nl/calculator/>
- Rijksoverheid. (2017, januari 1). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op juni 4, 2021, van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2018-07-01>

Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.*
 - 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*
 - 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.*
 - 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.*
 - 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.*
- (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.*
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.*
- 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.*
- 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.*
- 5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen: a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde, b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen, c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden, d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw, f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer, g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, h) in het algemeen belang, of i) bestendig gebruik.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. (Rijksoverheid, 2017)

